

Ställningstagande kontroversiella vapen

Avsikten med Länsförsäkringar ABs arbete med ansvarsfulla investeringar är att bidra till hållbart värdeskapande för kunder och samhälle, både utifrån finansiella och hållbarhetsrelaterade dimensioner. Länsförsäkringar AB verkar för att de bolag som ingår i våra egna portföljer och fonder följer principer för ansvarsfullt företagande, i enlighet med bl.a. FNs Global Compacts principer, samt arbetar med för branschen väsentliga hållbarhetsfaktorer. Om bolag uppvisar bristfällig styrning och hantering kan det medföra risker, vilket i sig kan påverka förvaltningens mål negativt.

FN-stadgan medger medlemsstaternas rätt till självförsvar i händelse av väpnade angrepp. Därmed finns en acceptans för försvarsindustrins tillverkning, samt staters användning, av konventionella vapen och försvarsmateriel, under förutsättning att dessa följer internationella konventioner. Däremot finns inte stöd för användandet av massförstörelsevapen, så kallade kontroversiella vapen, som verkar urskillningslöst och orsakar oproportionerlig skada, inte gör skillnad på civila och militära mål samt ger upphov till betydande förstörelse av natur och samhällen under oöverskådlig tid. Utifrån det perspektivet har Länsförsäkringar AB utvecklat och i förvaltningen implementerat specifika kriterier för olika typer av kontroversiella vapen. Kriterierna innebär att bolag som är involverade i den typen av vapen exkluderas. Dessa exkluderade bolag anses även, genom sin verksamhet, särskilt motverka FNs globala mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen.

Definitioner och typ av involvering i kontroversiella vapen

I definitionen av kontroversiella vapen utgår Länsförsäkringar AB från internationella konventioner och riktlinjer (se rubrik Relevanta konventioner och riktlinjer). De kontroversiella vapen och typ av involvering som avses i detta ställningstagande beskrivs nedan. Utgångspunkten i vårt angreppssätt är att identifiera bolag utifrån huvudsaklig involvering i kontroversiella vapen, med stöd av ramverk samt data från anlita leverantör. Vi bedömer bolag utifrån typ av vapen, ägandeskap och om verksamheten involverar komponenter som är explicit avsedda för vapnet och dess användning.

Länsförsäkringar AB investerar inte i bolag som bedöms vara involverade, utifrån ovan angreppssätt, i utveckling, tillverkning, lagring och/eller distribution klusterbomber, personminor, biologiska och kemiska vapen, inklusive vapen med vit fosfor samt utarmat uran. Länsförsäkringar AB investerar heller inte i bolag som direkt strider mot icke-spridningsavtalet av kärnvapen eller i bolag som i huvudsak utvecklar, uppgraderar eller tillverkar kärnvapen eller nyckelkomponenter och tjänster (på engelska 'core weapon system') som är skräddarsydda och väsentliga för användningen av kärnvapen. Bolag som tillhandahåller testutrustning och -faciliteter eller stödsystem så som GPS-sändare omfattas inte.

Klusterbomber

En klusterbomb består av en kapsel som öppnar sig i luften och sprider ett antal mindre bomber över ett större område. Användning av klusterbomber anses kontroversiell, bland annat på grund av att dessa verkar urskillningslöst och att de även långt efter att krig eller konflikt är slut kan orsaka skada eftersom inte alla bomber exploderar när de träffar marken. Användandet av klusterbomber försvårar därför återuppbyggnaden av ett område och risken är stor att civilbefolkningen skadas eller dödas.

Personminor

Personminor är sprängladdningar som exploderar i närheten av, eller vid kontakt med, en person eller ett fordon. Användning av minor anses kontroversiell, bland annat på grund av att minor verkar urskillningslöst och kan ligga vilande i marken i många år efter att krig eller konflikt har tagit slut.

Användandet av minor försvårar återuppbyggnaden av ett område och risken är stor att civilbefolkningen skadas eller dödas.

Biologiska och kemiska vapen

Biologiska vapen består av mikroorganismer eller smittsamt material som härstammar från levande organismer. Dessa sprids avsiktligt för att vålla sjukdom eller död bland människor, djur eller växter. Biologiska vapen kan exempelvis innehålla mjältbrand och smittkoppor. Kemiska vapen innehåller giftiga kemikalier, till exempel senapsgas och nervgas, som används med syftet att döda eller skada människor eller djur. Civilbefolkningen drabbas ofta vid användning då kemiska och biologiska vapen kan spridas via luften och vatten. Vapentypen kan därmed orsaka skador och dödsfall inom ett betydande område och anses därför kontroversiell.

Vit fosfor

Vit fosfor är ett ämne som brinner intensivt vid kontakt med syre. Brand- eller rökbomber som innehåller vit fosfor kan orsaka skador eller dödsfall vid inandning av röken, eller orsaka svåra brännskador. Användning av vit fosfor anses kontroversiell, bland annat på grund av att det i vapenform verkar urskillningslöst och kan leda till att civilbefolkningen särskilt i tätbefolkade områden skadas eller dödas.

Utarmat uran

Ammunition av utarmat uran är exempelvis kulor eller raketer som har utrustats med radioaktivt material. Det utarmade uranet används på grund av sin hårdhet för att genomborra pansar. Eftersom utarmat uran är radioaktivt och därmed giftigt kan användningen av denna typ av vapen exponerar den omedelbara omgivningen för radioaktivitet. Vapen utrustade med utarmat uran kan därmed orsaka betydande negativa hälsoeffekter samt kontaminering under lång tid och anses därför kontroversiellt.

Kärnvapen

Kärnvapen är vapen bestående av sprängladdningar som vid användning frigör kärnenergi vid detonation, och som därigenom kan orsaka stora skador på människor, djurliv och naturen. Användning av kärnvapen anses kontroversiell, bland annat på grund av att dessa verkar urskillningslöst och kan åsamka stora skador även efter användningen under oöverskådlig tid.

Fördraget om icke-spridning av kärnvapen (icke-spridningsavtalet) från 1968 innebär att icke-kärnvapenstaterna förbinder sig att inte skaffa kärnvapen och att de fem kärnvapenstater som är parter i avtalet (USA, Ryssland, Storbritannien, Frankrike och Kina) nedrustar sina vapen. Icke-spridningsavtalet förbjuder dock inte uttryckligen kärnvapen, vilket i praktiken innebär att de fem kärnvapenstaterna kan underhålla och uppgradera sina kärnvapensystem. FN:s konvention om kärnvapenförbud, som antogs 2017 och trädde ikraft 2021, förbjuder bland annat utveckling, produktion, testning, innehav, och användning av kärnvapen. Inget av världens kärnvapenstater har undertecknat konventionen.

Förväntningar

Länsförsäkringar ABs förväntansbild är att bolag som är involverade i utveckling, tillverkning, lagring, marknadsföring och/eller distribution av klusterbomber, personminor, biologiska och kemiska vapen, inklusive vit fosfor, samt utarmat uran ställer om och upphör med den typen av verksamhet.

Vidare är Länsförsäkringar ABs förväntansbild att bolag som utvecklar, uppgraderar eller tillverkar kärnvapen eller nyckelkomponenter och tjänster till kärnvapen ställer om och upphör med den typen av verksamhet.

Tillämpning

Länsförsäkringar AB direktinvesterar inte i, och utesluter, bolag som bedöms vara involverade i kontroversiella vapen, enligt definition och avgränsningar ovan. Länsförsäkringar AB har beslutat om och i kapital- samt fondförvaltningen implementerat exkluderingskriterier som omfattar bolag involverade i kontroversiella vapen. Kriterierna är av typen "välja bort helt" vilket innebär att ingen omsättning tillåts från involvering i kontroversiella vapen utifrån angivna definitioner.

Den tillhörande exkluderingslistan, som uppdateras kvartalsvis, namnger noterade bolag involverade i kontroversiella vapen inom Länsförsäkringar ABs referensindex i förvaltningen. Läs om vilka noterade bolag som träffas av kriterierna [här](#). Underlag för respektive bolag baseras bland annat på information från leverantörer av hållbarhetsdata. Klassificering, bedömning och skärning av enskilda bolags involvering i kontroversiella vapen kan skilja sig åt mellan leverantörer av hållbarhetsdata.

Förväntan är att externa förvaltare knutna till Länsförsäkringars egna fonder och institutionella portföljer ska följa aktuella exkluderingskriterier. Vid nyinvesteringar i illikvida fonder (typiskt sett "private equity" och "private lending" fonder) för de institutionella portföljerna tillämpas också kriterierna för kontroversiella vapen. Dessa kriterier (tillsammans med övriga gällande exkluderingskriterier) utgör del av avtalsskrivningar med respektive förvaltare av illikvida fonder.

Länsförsäkringar ABs samtliga ställningstaganden (läs mer [här](#)) gäller vid direktinvesteringar som görs av Kapitalförvaltningen inom Länsförsäkringar Liv AB och Länsförsäkringar Fondförvaltning AB.

Relevanta konventioner och riktlinjer

Länsförsäkringar AB utgår i detta ställningstagande från den internationella humanitära rätten och de vapen¹ som regleras i internationella konventioner:

- Konventionen om klusterammunition, 2008
- Konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av antipersonella minor (truppminor) samt om deras förstöring (Ottawafördraget), 1997
- Konventionen om förbud mot utveckling, framställning och lagring av bakteriologiska (biologiska) vapen och toxinvapen samt om deras förstöring, 1972
- Konventionen om förbud mot utveckling, produktion, innehav och användning av kemiska vapen samt om deras förstöring, 1993
- Fördraget om icke-spridning av kärnvapen (NPT), 1968
- Konventionen om förbud av kärnvapen, 2017
- Fjärde Genèvekonventionen angående civilbefolkningens skydd vid väpnade konflikter, 1949
- Första tilläggsprotokollet till Genèvekonventionerna rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter, 1977

¹ Utarmat uran respektive vit fosfor, som ingår i detta ställningstagande, regleras för närvarande inte i internationella konventioner.